

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา: การวิจัยและพัฒนาแบบก่อรูป
ผู้วิจัย สุวิมล ว่องวานิช, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ, ปิยพงษ์ คล้ายคลึง และ กนิษฐ์ ศรีเคลือบ
ปีพ.ศ. 2556

การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก (พ.ศ.2543-2552) ไม่ค่อยประสบผลเท่าที่ควรด้วยวิธีการขับเคลื่อนแบบบนลงล่าง เน้นการส่งบันทึกเอกสารสั่งการถึงผู้ปฏิบัติ จัดประชุมชี้แจงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือชี้แจงแนวทางการปฏิบัติ รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ได้พยายามวิจัยและพัฒนากลยุทธ์ใหม่สำหรับการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ผู้ปฏิบัติโดยเฉพาะครูสามารถทำงานได้ตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของรัฐบาล โดยใช้การปฏิรูปการศึกษาที่ใช้การประเมินเป็นฐาน และแนวคิดการทำงานแบบร่วมมือรวมพลังระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียน วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้เป็นการวิจัยและพัฒนาแบบก่อรูป มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี มีการนำกลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายไปทดลองปฏิบัติในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา 5 แห่ง และเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต

ผลการวิจัยนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยเห็นควรให้กำหนดหน่วยขับเคลื่อนนโยบาย 5 ระดับให้ชัดเจน ได้แก่ หน่วยขับเคลื่อนระดับนโยบาย ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน แต่ละระดับต้องมีผู้นำการขับเคลื่อนที่เข้มแข็ง และควรมีการกำหนดองค์กรหรือคณะบุคคลทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานการขับเคลื่อน ในการวิจัยนี้ได้ใช้สถาบันอุดมศึกษา (โดยนักวิชาการมหาวิทยาลัย) เป็นผู้นำการขับเคลื่อนเป็นหน่วยประสานงานการขับเคลื่อน ผลการวิจัยและพัฒนาสามารถกำหนดแนวคิดและกิจกรรมการเสริมพลังอำนาจครูได้หลายแบบ เช่น การให้ การเรียนรู้แบบมิตรวิพากษ์ ข้อมูลสะท้อนกลับ การทำงานแบบบูรณาการงาน การสร้างชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการสืบสอบแบบร่วมมือรวมพลัง หลังการทดลองมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางบวกที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา รวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษา โครงการวิจัยนี้ขอเสนอให้เขตพื้นที่การศึกษาขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่จะเป็นพี่เลี้ยงมืออาชีพ (professional mentor) ที่จะสนับสนุนการทำงานกับครู โดยการปรับหลักสูตรการครูศึกษาที่เน้นคุณลักษณะของครูรุ่นใหม่ที่มีความยึดมั่นผูกพันกับการวิจัย และความเป็นครูแบบสะท้อนคิด

Abstract

Title	Strategies for driving education reform policy: A formative research and development
Researchers	Suwimon Wongwanich, Chayut Piromsombat, Piyapong Klaikleng, & Kanit Sriklau
Year	2013

Thailand education reform in the first decade (2000-2009) seemed to be unsuccessful, partly because of the predominant use of top-down policy driving strategies such as sending policy-related documents to practitioners, policy briefing meeting, and providing working manual. This report is part of a research project that primarily aimed to develop new strategies for driving education reform policy for practitioners, especially teachers, to work in according to the policy that could be changed as the government changes. Using concepts of assessment-based education reform and university-and-school collaborative working, the project employed a formative research and development methodology to develop and examine policy driving strategies for 3 years (2011-2013). All strategies proposed in this project had been implemented and examined in 5 selected schools and 40 educational service areas.

Findings of the present project lead to several policy recommendations. First, it is highly recommended for Thailand education reform in the future to clearly establish policy driving units at 5 levels including the policy making level, Office of the Basic Education Commission level, educational service area level, school level, and classroom level. Each policy driving unit should be led by a highly capable policy driving leader. Next, a policy driving unit coordinator, either as an organization or a working group, is necessary. In this project, for example, a group of university scholars worked as the unit coordinator to connect policy driving in sub-projects, schools, and educational service areas. Results of the present R&D on policy driving strategies also suggest that concepts and activities for empowering teachers to drive the education reform policy could be in many forms, including the use of critical friends, reflective feedback, integrating works/multitasking, professional learning community, and collaborative inquiry. After using such strategies in the participated schools and educational service areas, positive changes in school administrators, teachers, and students were noticed. This study also suggests that driving education reform policy in educational service areas should be research base. Finally, specific training programs are needed to develop professional mentors to guide and support teachers. Teacher education should also be revised to prepare pre-service teachers to possess some key factors for driving education reform policy, including research engagement and reflective teacher characteristics.